

DYSLEKSJA U DZIECKA: Jak pomóc w domu dziecku z dysleksją?

Uczniowie z dysleksją wymagają wielu godzin codziennych ćwiczeń i terapii, również z rodzicami w domu. W szkole zwykle zajęcia są prowadzone indywidualnie lub w małych grupach (2–3 osoby). W czasach pandemii realizacja terapii, dodatkowych zajęć (online) jest niezwykle trudna. Dlatego też niezwykle ważne jest wsparcie rodziców w tym procesie również w domu.

Poniżej przedstawiam Państwu kilka ćwiczeń do wykonywania w domu z dzieckiem dyslektycznym.

Na początku pracy z dzieckiem można sporządzić kontrakt, w którym należy określić zasady pracy. Najlepsze efekty daje współpraca na linii uczeń- nauczyciel- rodzic.

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE FUNKCJE WZROKOWE

- Wyznaczanie granic wyrazów w tekście napisanym bez przerw, wstawienie znaków interpunkcyjnych w odpowiednich miejscach.
- Gra w scrabble, domino obrazkowe, literowe lub sylabowe.
- Czytanie tekstu napisanego różną czcionką.
- Dopasowywanie słów do wzorca graficznego, np.: „Przyporządkuj odpowiednie wyrazy do zaprezentowanego obrazka”.
- Usuwanie z tekstu wyrazów, które są niepotrzebne.
- Wyszukiwanie innych słów, które ukryły się w wyrazach, np. „Jakie słowa kryją się w wyrazach: waleń, obibok, zlewozmywak, słońce, kotwica?”.
- Wyszukiwanie różnic w obrazkach lub słowach.
- Dobieranie par identycznych obrazków.
- Rozpoznawanie obrazków opisywanych słownie.
- Zabawy typu „Kto zmienił miejsce?” albo „Do czego to pasuje?”;
- Porządkowanie historyjek obrazkowych.
- Opowiadanie historyjki przedstawionej na obrazkach.
- Dobieranie części do całości.
- Układanie puzzli lub ilustracji po uprzednim ich przecięciu.
- Nazywanie czynności przedstawionych na rysunkach.

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE FUNKCJE SŁUCHOWE

- Układanie z podanych słownie wyrazów jak największej ilości nowych wyrazów.
- Zabawa w głuchy telefon.
- Wymyślanie słów, które kończą się na ostatnią sylabę wyrazu podanego wcześniej przez innego ucznia (wyrazowe domino).
- Ćwiczenia z wykorzystaniem nagrań odgłosów zwierząt, dźwięków instrumentów muzycznych, odgłosów dochodzących z kuchni („Co usłyszałeś? Zgadnij, co to jest?”).
- Wyklaskiwanie lub wystukiwanie struktur dźwiękowych według podanego wzoru.
- Napisanie planu wydarzeń lub wykonanie ilustracji do przeczytanego na głos przez dorosłego fragmentu tekstu.
- Określanie strony, z której dochodzi dźwięk.
- Kończenie rozpoczętych zdań lub sylab.
- Podział zdania na wyrazy i wyrazu na sylaby.

- Liczenie słów w zdaniu. Różnicowanie znaczenia wyrazów, które brzmią podobnie, np. „Wymów i powiedz, czym się różnią słowa: panna – pana, kura – góra, wybij – wbij, drwij – drwi”.
- Układanie wyrazów z sylab lub uzupełnianie wyrazów brakującymi sylabami.
- Dobieranie podpisów do obrazków.
- Wyodrębnianie głosek w wygłosie, śródgłosie i nagłosie.
- Różnicowanie głosek podobnych fonetycznie.

ĆWICZENIA REDUKUJĄCE ZABURZENIA LATERALIZACJI I ORIENTACJI W PRZESTRZENI:

- Kreślenie w powietrzu dużych kulistych kształtów obiema rękami.
- Zamalowywanie dużych powierzchni obiema rękami.
- Kreślenie równocześnie obiema rękami określonych wzorów.
- Lepienie z plasteliny.
- Zbieranie drobnych elementów obiema rękami.
- Obrysowywanie szablonów figur geometrycznych ręką dominującą.
- Usprawnianie ręki dominującej poprzez: rysowanie po śladzie, rysowanie szlaczków, kreślenie znaków literopodobnych.
- Różnicowanie lewej i prawej strony ciała.
- Odtwarzanie układów gimnastycznych prezentowanych przez nauczyciela.
- Określanie położenia przedmiotów względem siebie (u góry, niżej, wyżej, po lewej stronie itp).
- Rozwiązywanie labiryntów („Znajdź drogę do...”).
- Wykonywanie określonych ruchów na sygnał („Przykucnij, gdy przestanie grać muzyka”).
- Zabawy ruchowe („Idź prosto, zatrzymaj się, dwa kroki w lewo, jeden krok w tył, trzy kroki w prawo...”).

ĆWICZENIA KOORDYNACJI WZROKOWO-RUCHOWEJ I ZDOLNOŚCI GRAFOMOTORYCZNYCH:

- Zabawy ze skakanką, ćwiczenia na równoważni, ćwiczenia marszu, biegu.
- Zabawy z piłką, balonem, woreczkami.
- Rzucanie do celu.
- Przenoszenie piramidek klocków tak, by się nie rozsypały.
- Rozpoznawanie przedmiotów z zawiązanymi oczami.
- Wydzieranki, wyklejanki, wycinanki, kolorowanki.
- Lepienie w glinie.
- Zabawy konstrukcyjne, majsterkowanie.
- Nawlekanie koralików na sznurek.
- Przyszywanie guzików, haftowanie.
- Malowanie pędzelkiem na szkle.
- Układanie kompozycji według wzoru.
- Malowanie w obrębie konturów.
- Kończenie rysunku według prezentowanego wzoru.
- Pisanie palcami zamoczonymi w farbie na dużych arkuszach.

ĆWICZENIA NA CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM :

- Wypełnianie luk w tekście.
- Nadawanie tytułów akapitom przeczytanego tekstu.
- Rozwiązywanie rebusów.
- Ćwiczenia gałek ocznych w celu poszerzenia pola widzenia.
- Tworzenie pytań do przeczytanego tekstu.
- Czytanie z przesłonką – w okienku najpierw widać pojedyncze wyrazy, by na koniec odkryć całą linijkę tekstu.

ĆWICZENIA ORTOGRAFICZNE:

- Praca ze słownikiem ortograficznym.
- Krzyżówki ortograficzne.
- Tworzenie wyrazów pokrewnych do wyrazów z trudnością ortograficzną, np. marzec – marcowy.
- Podanie zasad ortograficznych uzasadniających pisownię trudnego wyrazu.
- Założenie zeszytu pracy, w którym dziecko tworzy własny słownik ortograficzny – zapisuje wyraz, który sprawia mu trudność (np. pożyczka), literkę „ż” należy podkreślić na czerwono. Potem dziecko pisze uzasadnienie pisowni wyrazu, dopisuje wyrazy pokrewne, przysłowia, wyrażenia i związki frazeologiczne do danego wyrazu, jak i do słów z rodziny wyrazów. Może wykonać również rysunek, który pomoże mu zapamiętać trudny wyraz.

Wykonując wyżej wymienione ćwiczenia należy pamiętać, by były one dobrane do wieku i możliwości intelektualnych dziecka. Ciekawym pomysłem jest wspólne czytanie książek (przynajmniej pół strony tekstu na dzień) – raz czyta na głos rodzic, potem dziecko. Raz czytamy głośno, potem cicho. Możliwości jest wiele. Dziecko może napisać krótkie streszczenie czytanki, stworzyć mapę myśli do tekstu, napisać plan wydarzeń albo porozmawiać z rodzicem na temat spraw poruszanych w tekście. W ten sposób ćwiczy też zdolności poprawnego mówienia. Nauka zasad poprawnej pisowni może odbywać się on-line. To jest nie tylko „modna”, ale dość atrakcyjna i przyciągająca uwagę forma pracy. Godny polecenia jest edukacyjno-terapeutyczny program Ortograffiti, czyli kompleksowa pomoc dla uczniów dyslektycznych ze szkół podstawowych.

mgr P. Urbańska-Kabała